

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, SZOMBAT, 1924 április 12.

102. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Magyar szolidaritás

Kicsit röstelkedve nyulunk ma a témánk után. Röstelkedünk azok nevében, akik a témát szolgáltatják s röstelkedünk, hogy megtörténhetett az, amit mégis szóvá kell tennünk. Nem nagy dolog, nem jelentékeny esemény, nem okoz sorsdöntő változást, de akármilyen kicsi ügy, nem lehet olyan jelentéktelen, hogy ne foglalkozunk vele.

A nyilvánosság tapsai, a kritikátlan hírlapi dicséretetek megzavarták annak a műkedvelő gárdának munkáját, amelyik a subotici Katholikus Legényegylet helyiségében valóban elismerésre méltó igyekezettel, szorgalommal és teljesítménnyel játszott magyar darabokat. Apró hiúsági kérdések, jelentéktelen zsörtölődések annyira elmérgesedtek közöttük, hogy a társulat, mely valóban a legkomolyabb műkedvelő társaság volt a Vajdaságban, felbomlott s kétségessé vált, hogy fogják-e folytatni azt a munkát, ami sokkal nagyobbra volt hivatva, mint ahogy azt — a jelenségekből következtetve — maguk a műkedvelők becsülték. Nagy színháznál megszoktuk a primadonnaháborut s a bonvivant-vetélykedéseket, de kicsit nevetséges kulisszaharcokkal, primadonna-háborúval és bonvivant vetélykedésekkel foglalkozni komoly színészek s komoly színészi teljesítmény nélkül. Az elismerés s a buzdítás tapsait s a mértéktelenül tobzódó sajtódicséretet — úgy látszik — befejezett művészetüknek kijáró hódolatként fogadták s így történhetett, hogy csak a maguk kis zsörtölődéseire és ambícióira gondolva, megfélemedeznek arról, hogy magyar ügy szolgálatában állnak.

Hányszor nyílik fájdalmas alkalom arra, hogy hasonló jelenséggel legyünk kénytelenek foglalkozni. Hiányzik az öntudatoság és hiányzik a céltudatoság a magyar törekvések munkásai-ból. Mintahogy a muzulmán Mekka felé fordul, ha imádkozik, minden magyarnak a magyarság egyetemes érdeke felé kellene tekintenie utmutatásért és parancsért, ha olyan elhatározás vagy cselekedet előtt áll, mely ha távoli vonatkozásban is, de magyar ügyet horzsol. Öt évnek fölvilágosító tapasztalatai, irányító, utat jelző tanulságai után minden magyarban kellene már annyi felnőtségnek, érettségnek, áldozatkészségnek lenni, hogy a maga kicsi szempontjait alá tudja helyezni a magyarság egyetemes érdekeinek. Sorsközösségünk emlékeiben van annyi erő, hogy — ha csak magunk nem szegülünk ellen — kiépítse a magyarság tagjai között a magyar szolidaritás

uralkodó és kormányzó érzését s a magyar szíveket össze tudja fűzni a magyar egység olvasó-fűzérére.

A magyarságnak nem lehet külön parlamentje, akadémiája, olyan megszólalni tudó jelensége, mely a mindennapi élet mindennapi problémái között a magyar szolidaritás érdekeire figyelmeztessen. De annyi magyar érzésnek kell lenni mindenkiben, annyi magyar értelemnek, magyar önzetlenségnek és áldozatkészségnek, hogy a magyar érdek paran-

csát föl tudja ismerni, akármilyen jelentékeny, akármilyen súlytalan kérdésben kell cselekednie. Az nem magyar érdek, hogy egy műkedvelő társulattal kevesebb legyen. Mert akármennyire is csak a kritikátlan lelkesedés láthat kultureseményt a Limonádé ezredes, a Csárdáskirálynő, vagy a Leányvásár előadásában, magyar érdek az, hogy együtt maradjanak s bimbózó erejüket, feslő tudásukat, kiformalódni készülő készségüket nagyobb feladatok megoldására neveljék fel a pom-

pás kezdettel meginduló társulat műkedvelői.

Amugy is annyi szögletből le-selkedik ránk a siető türelmetlenség, mely bilincsbe szeretne verni minden megmozdulást, hogy ha magunk nem is segítünk gyermekes civódással, megfontolatlan torzsalkodással, attól kell félnünk, hogy a Sipka-szoros csöndje borul ránk. S pusztítsuk magunk is a zsenge magyar vetést, melyet jégverés paskol s vihar szaggat? Nézzük Uramisten, hogy ki tudja jobban!?

Május 3-ikára összehívták a parlamentet

Nem kerül sor a Radics-párti mandátumok igazolására — Az első ülésen királyi kézirattal feloszlatják a nemzetgyűlést — Augusztusban tartják meg a választásokat

A minisztertanács feloszlatta a német Kulturbundot

Beogradból jelentik: Parlamenti körökben péntekre várták a döntést a nemzetgyűlés összehívása ügyében és a beavatottak arra számítottak, hogy a pénteki napon közlésezik Dragovics alelnök már régebben tervezett hirdetését, amely szerint a parlamentet a husvéti ünnepek után fogják csak egybehívni. Az ellenzéki pártok vezetőinek érdeklődésére a parlament elnöksége olyan választ adott, amelyből a hirdetés közlésére lehetett számítani. Dragovics alelnök este félhatkor felkereste Pasics miniszterelnököt, akivel hosszabb ideig tanácskozott, azonban a tanácskozás után nem tért vissza a parlamentbe és estig nem került nyilvánosságra az elnöki hirdetés. Ennek ellenére teljesen bizonyosnak látszik, hogy a pravoszláv ünnepekig a nemzetgyűlést nem hívják össze; erre enged következtetni az a körülmény is, hogy az a néhány radikális képviselő, aki eddig Beogradban tartózkodott, a pénteki nap folyamán elutazott, sőt az ellenzéki képviselők közül is többen elhagyták a fővárost.

Május 3-ika a legújabb dátum

Mivel az a kombináció, hogy a parlamentet még az ünnepek előtt összehívják, tévesnek bizonyult, politikai körökben arra számítottak, hogy a nemzetgyűlés legközelebb május 3-ikán fog ülést tartani. Ez a dátum azért látszott plauzibilisnek, mert ez az időpont a pravoszláv husvéti ünnepek utánra esik, viszont ekkor még nem kezdődnek meg a mohamedán Bajram-ünnepek.

Az ellenzéki pártok csütörtöki együttes ülésének határozata a politikai helyzetben semmi változást sem idézett elő. Ugy látszik, hogy az ellenzéknek nem is volt más célja ezzel a határozattal,

mint hogy demonstrálja a közvélemény előtt azt, hogy a parlament többsége a kormánnyal szemben áll, másrészt pedig, hogy megformulazzák az ellenzék közös választási jelszavát, amely a nyilatkozat szerint a kormány részéről megnyilvánuló parlamenti erőszak ellen irányul. A határozatot az ellenzéki pártok eljuttatták a királyhoz, Pasics miniszterelnökhöz és a parlament elnökségéhez.

Az ellenzéki blokk akcióján kívül a pénteki nap folyamán a földműves-párt részéről is kísérlet történt arra, hogy a kormányt rábírják a parlament mielőbbi össze-

hívására. A földműves-párti képviselők ugyanis törvényjavaslatot dolgoztak ki az árvíz által sújtott lakosság segélyezésére és ezt beterveztették a parlament elnökségéhez. A kísérőlevélben, amelyet a földművespárt valamennyi tagja aláírt, kéri a parlamentet, hogy erre a javaslatra mondja ki a sürgősséget és felszólítja az elnökséget, hogy sürgősen hívja össze a nemzetgyűlést. Nagyon valószínű azonban, hogy ennek a lépésnek sem lesz semmi eredménye és a kormány saját hatáskörében fog gondoskodni az árvízkárosultak mielőbbi segélyezéséről.

A szkupstina összehívása

A minisztertanács péntek esti ülésén több kisebb jelentőségű reszort-ügy elintézése után a kormány hiteket szavazott meg az árvíz által sújtott vidékek segélyezésére, majd Pasics miniszterelnök referált királyi audienciájáról és bejelentette a kormánynak, hogy felhatalmazást nyert a parlament feloszlatására. Ezután

a kormány elhatározta, hogy a parlament legközelebbi ülését május 3-ra hívják össze.

A minisztertanács e határozatát azonnal közölték Dragovics parlamenti alelnökkel, aki nyomban intézkedett, hogy a megfelelő felhívás a parlament fekete táblájára kerüljön. Így még a késő esti órákban kifüggesztették a parlament táblájára az összehívó ívet, amely szerint a parlament legközelebbi ülése május 3-ikán lesz.

Politikai körökben nem tartják kizártnak, hogy a parlament összehívása ellenére sem kerül sor a Radics-párti mandátumok igazolására, hanem a kormány királyi ukázzal esetleg azonnal feloszlatja a parlamentet és a választásokat augusztus közepére, legkésőbb augusz-

tus végére írja ki.

Retorziók a Német Párt ellen

Nagy föltűnést keltett politikai körökben a minisztertanács csütörtök esti ülésének pénteken nyilvánosságra került határozata, amely szerint a minisztertanács

Pribicevics Szvetozár közoktatásiügyi miniszter javaslatára elhatározta a jugoszláviai németiség legnagyobb kulturális szervezetének, a Deutsche Kulturbundnak feloszlatását.

A németpárti képviselők nagy kételkedéssel fogadták ezt a hírt és kijelentették, hogy nem tartják valószínűnek, hogy a kormány ehhez a lépéshez folyamodjék, mert ez politikai szempontból, különösen a választások előtt semmiesetre sem használna a kormánynak. A közoktatásiügyi miniszterium illeték-osztályainak referensei kijelentették, hogy egyelőre még nincs tudomásuk a minisztertanácsnak erről a határozatáról. Ezzel szemben pénteken több kormánypárti képviselő, valamint a kormány néhány tagja is

a leghatározottabb formában kijelentette az újságírók előtt, hogy a Kulturbund föloszlását valóban elhatározta a minisztertanács. Ellenléki körökben a kormányt ezt az intézkedését az első represszálnak tekintik a németek magatartása miatt és azt hiszik, hogy ezt a megtorló intézkedést még több hasonló rendelkezés is követni fogja.

A minisztertanács péntek esti ülésén kiderült, hogy a kormány be is váltja fenyegetését.

A minisztertanács Prbicsevics iadtványára utasította Srskics belügyminisztert a Kulturbund összes szervezeteinek feloszlására.

A demokraták a minisztertanács e határozatát azzal indokolják, hogy a Kulturbund az alapszabályokon túlmenően, nemcsak kulturális, hanem nemzeti és politikai ügyekkel is foglalkozott.

Radikálpárti körökben olyan hírek vannak forgalomban, hogy ezt az első retorziót még további intézkedések is követik a németek egyéb szervezetei ellen.

nevezetesen, hogy a kormány föl fogja oszlatni a németek gazdasági egyesületeit — így a noviszei Agrária-szövetkezetet — és dalosegyesületeit is, sőt már egyes német sajtóorgánumok megszüntetéséről és német iskolák bezárásáról is beszélnek. Komoly politikai körökben azonban ezeknek a híreknek nem adnak hitelt és azokat inkább csak egyes túlhangozó radikális képviselők fenyegetéseinek tartják.

Lemondott a dzsemjet elnöke

A dzsemjet magatartásáról az utóbbi napokban politikai körökben a legkülönfélébb hírek terjedtek el. A legnagyobb érdeklődést

ezek közül az a hír keltette, hogy a dzsemjet négy képviselőt kizárt a pártból. Ezekre a hírekre vonatkozólag Kenan Zija, a dzsemjet volt elnöke pénteken levelet intézett az egyik beogradi laphoz, amelyben megcáfolja azokat a híreket, mint-ha bárkit is kizártak volna a pártból, mert erre a klubnak a pártstatutumok értelmében nincs is joga. A levél a dzsemjet érdekes belső válságáról rántja le a leplet. Kenan Zija ugyanis levelében közli, hogy a dzsemjet három nap előtti ülésén felszólította Ferad Draga béget, hogy mondjon le a klub elnökségéről, a mit Ferad meg is tett. A klub tagjai három napi titoktartást fogadtak és mivel ez letelt már, Kenan Zija mentesítve érzi magát a to-

vábbi titoktartás alól.

A Radics-párt bizik az új választások eredményében

A Radics-párti képviselők az új választások kiírásának a hírét kedvezően fogadják, minthogy pártjuk teljesen elő van készülve a választásokra. Pénteken megérkezett Beogradba dr. Lorkovics, a horvát Zajednica elnöke, aki a legszorosabb együttműködést fejt ki a Radics-párttal. Lorkovics Bécsből jött, ahol Radiccsal folytatott tárgyalásokat. Ezekről a tanácskozásokról Lorkovics megérkezése után referált a Radics-párti képviselőknek, akikkel közölte, hogy Radics nagyon meg van elégedve pártja magatartásával és a politikai helyzet kialakulásával.

A magyar népoktatás katasztrófája

Nincs utánpótlás a tanítói karban — Popovics György tanügyi inspektor nyilatkozata

A legutóbbi tisztviselőredukció nem került ki a tanítói kar sem, amelynek soraiban ugyanolyan mértékben történtek nyugdíjazások és elbocsátások, mint az állami szolgálat más ágaiban. Ennél a redukciónál is az volt a legfeltűnőbb, ami általában az egész legutóbbi létszám-csökkenést jellemezte, hogy elsősorban a magyar tanítókat és tanítónőket bocsátották el állásukból.

A Vajdaság minden részéből hangzanak panaszok a magyar tanítók nyugdíjazása és elbocsátása miatt, aminek következtében a helyzet ma már az, hogy sok helyen a tiszta magyarok községeiben sincs magyarul tudó tanító, ami súlyos hatással van a népközponti oktatás eredményeire. Arra vonatkozólag, hogy ezen a helyzeten a tanügyi hatóságok miképpen gondolnak segíteni, a »Bácsmegyei Napló« munkatársa kérdést intézett Popovics György szubotíci tanügyi inspektorhoz, aki kérdésünkre a kö-

vetkezőképpen nyilatkozott a redukcióról:

— Mindenekelőtt azt hangsúlyozom, hogy az én kerületemben a legutóbbi redukció folyamán nem bocsátottunk el magyar tanítókat, legfeljebb csak egyes áthelyezéseket eszközöltünk. A magyar tanítók elbocsátása lehetetlenség is volna, mert máris az a helyzet állt elő, hogy a Vajdaságban kevés a magyar tanítók száma. Annál csodálatosabb ennek a hiánynak erősen érezhető hatása, mert az elemi iskolák növendékeinek a létszáma az utóbbi években állandóan apadt. Ez az apadás azóta észlelhető olyan feltűnő mértékben, amióta a háborús években született gyermekek váltak tankötelesekké. Ezeknek az utolsó évfolyama még csak az összejel kerület iskolába, tehát a tanulók létszámának a csökkenése még a jövő tanév kezdetén is folytatódni fog — a háborús évek lényegesen kisebb születési arányszámánál fogva — holott már idén is a békeévek tanulói

létszámának mintegy a felét érték csak el az elemi iskolák.

E megfigyelt tanuló létszám mellett is azonban még mindig nagy a magyar tanítóknak való hiány. Sok üresedésben levő állást nem tudunk betölteni. Ennek a hiánynak a főoka, hogy az utolsó öt évben alig van utánpótlás a magyar anyanyelvű tanítói karban. A magyar nemzetiségűek ma érthetetlen módon idegenkednek a tanítói pályától. A szubotíci tanítóképző-intézetnek ma mindössze három magyar anyanyelvű növendéke van. A magyar tanítók közül pedig időközben sokan meghaltak vagy nyugdíjazták magukat és ezáltal még többen fogják nyugdíjazásukat kérni, miután a 40 éves kötelező szolgálati időt most 35 évre szállították le. Ezeket a magyar tanítókat nem tudjuk pótolni, mert nincs utánpótlás és ahelyett, hogy a hatóságok ezt a helyzetet a kisebbségek rovására használnák ki, ellenkezőleg most is szívesen fogadják állami szolgálatba Magyarországról jövő fiatal tanítókat, akiknek csupán diplomájukat kell nosztrifikáltatni és a nemzeti tárgyakból a kiegészítő vizsgát letenni. Megállapítható azonban már most is, hogy ha a mai helyzet nem változik, úgy néhány év múlva már alig lesz magyar tanító a Vajdaságban.

Popovics tanügyi inspektor nyilatkozata jellemzően világít rá azokra a szomorú viszonyokra, amelyekben a jugoszláviai magyar népoktatás kezd megfenekleni. Arra is könnyű megfelelni, hogy miért nem mertek ezidőszert a magyar anyanyelvűek a tanítói pályára menni: nem szívesen választ senki olyan pályát, amelyen állandóan a nyugdíjazás és elbocsátás veszedelme fenyegeti. Hogy pedig a helyzet ma még ez, azt épp a legutóbbi redukció bizonyítja, amikor — minden cáfolat ellenére is — sok magyar tanító bocsátották el a Vajdaságban, bár a magyar tanítók hiánya már amugyis katasztrófálisan veszélyezteti a népoktatás érdekeit, ami pedig mégsem lehet a közoktatásügyi hatóságok célja.

Peter

Írta: Baedeker

Mostanában néhány könyvet olvastam Altenbergtől, s azt találtam, hogy ő a legszubjektívebb író, akit ösmertek. Michel Montaigne, aki hűségesen közli az Olasz Utazás-ában, hogy Velencében vagy Rómában hány kő ment el tőle, hozzáképest nagyon diszkrét, sőt »impassible« ember. Altenbergnak minden: nagy eset. Ha köszöntik az utcán, az a lelkeben már élmény. Ha egy hölgy — grófnétől lefelé — mosolyog rá, az vázlatélmény neki, s meg is írja. Ha a Volksgarten-ben két lány meglöki egymást s az egyik azt suttozza: nini, Altenbergs! — akkor ez: kaland. S ezt is megírja. Ha pedig szeretik, az a fantáziájában egy többkötetes regény. (De ezt már nem írja meg, száz témát szokott feldolgozni.) Így hát minden írásos sorának a hőse mindenkor Peter Altenberg, akit ő a vázlataiban bájos intimitással P. A.-nak és bécsi »hamur«-ral sokszor röviden csak Peter-nek szólít.

És Peter Altenberg a legobjektívebb író, akit ismerek. Mindig magáról ír — egyáltalában nincsen más témája —, de nagyobb tárgyilagossággal, mint ahogy a kollégái az embertársait festik. Senkit se szeret annyira mint ezt a hozzá közelálló feltűnő urat, a furcsa szakállal s az örökös szandállal, aki P. A. néven lett a német, s kivált az osztrák s még inkább a bécsi közönség kedvelt »házi író«-ja, — és semmi se esik oly jól neki mint az, ha szeretik. Legfeljebb, ha tudja, mennyire szeretik. Ő bezzeg nem azt sóhajtja amit Ady sirt el: »szeretném, ha szeretnének«, hanem diadalmasan kiáltja bele a

Korba: szeretem, hogy szeretnek. S gondolja: mégis van némi izlésük a jó bécsieknek s különösen a bécsi nőknek, hogy engem tüntetnek ki a rokonszenvükkel s nem azokat a szeretetre kevésbé méltó kollégáimat, akik annyira szeretetreméltók, hogy az már szinte sok is....

Különös objektivitás ez, amellyel csak kevesen dicsekedhetnek a világ-irodalomban. Csak Strindberg, az ő nagy ellentéte, konkurrálhat vele, ez a másik hiperszubjektív író, aki szinte ijóstően személytelen tud lenni, amikor Strindberg urat dicsőíti-öcsárolja. A nagy nőlenező és a nagy asszonyimádó így találkoznak egy sajtósági írói kválításban.... Más író, ha annyit beszélne magáról mint Altenberg (vagy csak tizedrész annyit, ami szintén sok volna), már rég utálat tárgya lenne a publikumnak, — ő annyira közvetlen, oly mértékben intim s oly fokban szeretetreméltó, hogy a közönsége épp azért szereti. A prózáíró költő azzal lopta be magát az olvasói szívébe, hogy enyhített épp úgy revelálja, ugyanazzal a naív őszinteséggel vagy őszinte naivitással mint a jó tulajdonait, s ugyanazzal a büntető szeretettel, amellyel kedveseinek a fiatal szüzeknek a lányos hibáit ostromozza. Az ilyen írónál bátran beszélhetünk objektív szubjektivitásról vagy szubjektív objektivitásról, ami bárhol egyebütt fából készült vaskarika volna.

Rousseau óta nem volt író ilyen őszinte és nem volt ilyen őszinte író. Ugy ír, mint ha egy kisebb társaságnak, csupa személyes ismerősnek beszélne, akikkel mindennap találkozik sétaközben, egy női szalonban vagy a Central-kávéházban.... Ebben a her-

rengasse-i Café-ban írta ez a kitűnő írrikus nagy részét azoknak a költeményeknek prózában, amelyekből a kötetit összerakta. Nem egyszer láttam őt itt »dolgozni«, s azt a benyomást tettem, hogy ha megkérdezném, mit ír, menten fölolvasta volna nekem, az idegennek. Annyi nyíltság és bátorság lakott benne, hogy nem ismert semmi gène-t, nem érezte még azt az alkotói szemérmességet se, amely kivül s még néhány társán kívül mindenkit visszatart attól, hogy műhelyének a rejtelmeibe profán szemeket bepillantani engedjen.

Peter bátor volt s bizott magában. A nők írója (bár ezek közül csak kevesen értették meg igazán), s ezért nemcsak bizakodó, de elbizakodott is volt, abban a sejtésben, hogy az olvasónői egyszersmind a bámuló barátnői, akik nagyrabecsülik őt s szeretik az írásait. A férfakkal vajmi keveset törődött, s azt hiszem, bármelyik gépirókiaszszony jobban érdekelte mint az akkori földművelésügyi miniszter. S bizonyos, hogy bármit írt, rendszeren gondolt egy nőre — mindig nőkre gondolt —, arra, akivel kapcsolatos volt az írása, vagy azok közül egyre, akik majd olvassák. Az effajta érzéseket és hangulatokat a nők megérzik, főleg az impresszionábilis (ahogy Agai egyszer tréfásan mondta: »benyomékony«) osztrák hölgyek, s kevés író kapott annyi női levelet, mint ez a senmiképpen se hódító külsejű zseniális ember, aki iránt öregkorában több nő érdeklődött, mint az összes vajdasági írók iránt — akik pedig fiatalok — együttvéve.

Csupa apró dolgot írt Peter, — a leglioszsabb vázlata se több száz sornál, s ez a rövidség is egyenesen a nők írófává avatja. Mert e kedves ter-
tése

tések a rémhosszu regényeket kedvelik vagy pedig az asztmatikusán kurta prózát. A nőolvasók végtelen természetéből folyik ez a látszólagos különöség, amely nem egyéb mint egészen egyszerű természetesség. Így aztán nemcsak Altenberg érezte úgy, mintha valami köze volna minden nőolvasójához, de minden nőolvasója is azt érezte, hogy köze van ehhez az íróhoz. Több köze mint amennyi van rendszeren az olvasónak a szerzőhöz. Sőt néha annyi mint nőnek a férjhez. És én láttam busulni asszonyt, aki sose látta Peter-t, hogy ez az író már meghalt, még ha egyéb könyvet olvas, észbe se jut érdeklődni aziránt, hogy a szerzője él-e még vajjon?... Altenberg bizonyosan nehezebben is halt meg mint a többi kollégái, mert nemcsak a szokásos közönségtől kellett bucsuznia, hanem attól a sok kedves urú dámtól és egyéb némbertől, akiknek ő volt a Peter-je, akik szerettek kacérkodni vele, s a nyájas mosolyukkal meg a rokonszenves érdeklődésükkel honorálták azt az írói és férfiúi koketteriát, amellyel a költő a büvökörébe vonta őket.

A halála bizony nem lehetett könnyű, sem neki, sem a tisztelőinek, s kevés író ravatalánál sirtak annyi őszinte bánatkönyvet fiatal női szemek mint az öreg Altenberg (polgári nevén: Friedrich Engländer) virágborította koporsója fölött. Olyan költőt, modern Frauenlob-ot, vesztettek benne, aki sokkal jobban szerette őket, mint valotta. Pedig ezerszer erősítette, hogy csak őket szereti.

Mert hát — gondolta Peter, és gondolják mások is — van-e még kívülük valami, amit érdemes szeretni?

Franciaország meg van elégedve

a szakértő-bizottság jelentésével
Kilátás van a megegyezésre

Párisból jelentik: A jóvátételi bizottság legközelebb összeül, hogy ideiglenes eszmecserét folytasson a szakértői jelentésről. Az első döntése a jóvátételi bizottságnak előreláthatólag az lesz, hogy a német kormányt meghívja, ismertesse álláspontját a szakértők végkövetkeztetéseit tekintetében akár írásban, akár pedig úgy, hogy a jóvátételi bizottsághoz delegátusokat küld ki.

A „Matin” értesülése szerint a Quai d'Orsay hivatalos köreiben meg vannak elégedve a szakértő bizottság jelentésével. Főleg azt hangsúlyozzák, hogy a szakértő javaslat is bizonyítja a német költségvetés egyensúlyba hozatalának lehetséges voltát, valamint azt, hogy pár éven belül jelentékeny aranyárka tőkét lehet mozgósítani, mit az elpusztított vidékek helyreállítására fordíthatnak.

A „Petit Parisien” berlini jelentése közli, hogy a német politikai körök is meg vannak elégedve a szakértő-bizottság jelentésével s ezt olyan alapnak tekintik, amelyen a tárgyalások Franciaország és Németország között megindulhatnak.

Londoni jelentés szerint az alsóházban Baldwin kérdésére közölte Macdonald, hogy haladéktalanul lépéseket tesznek abban az irányban, hogy a jóvátételi szakértők jelentéseit mielőbb az alsóház elé terjesszék.

A budapesti fajvédők napilapja megjelent

A Szózat nyomdája visszavette a kizárt szedőket

Budapestről jelentik: A hétfő óta tartó nyomdász-sztrájkban pénteken érdekes fordulat állt be: megjelent a Szózat, a fajvédők reggeli napilapja.

A Szózat megjelenése a lapkiadó-szindikátus súlyos vereségét jelenti. A szindikátus ugyan már szerda reggel óta nem képviseli a kiadók egységes álláspontját, mert a Népszava teljesítette szedői berkövetelését és így a szociáldemokraták pártlapja már három napja megjelenik, de a polgári lapok egyöntetűen kitarítottak eddig a nyomdászok kizárása mellett. A nyomdász-szakszervezet és a lapkiadó-szindikátus tárgyalásai során a fajvédők-lapok kiadói léptek föl legerélyesebben a szedők kívánságainak teljesítése ellen és ezért hatott a meglepetés erejével pénteken, hogy a Stádium-részvénytársaság — amely a Szózatot és A Népet adja ki — a lapkiadó-szindikátus háta mögött teljesítette a szedők követeléseit, külön megegyezést létesített a nyomdász-szakszervezettel és pénteken reggel már meg is jelentette a Szózatot. A lap nem írja meg, hogy kiadói mi készítette erre az elhatározásra, mi birta rá arra, hogy segítségére siessen a nyomdász-szakszervezetnek, amellyel mindig a legélesebb harcot vívta és miért segíti győzelemhez azt a sztrájkot, amelyet a fajvédők-képviselők néhány napja még hazárusulásnak bélyegeztek? Valószínű azonban, hogy a fajvédők — akik a parlamentben a legélesebb obstrukciós harcot folytatják a szanalási törvényjavaslat ellen — nem akarták, hogy hivatásukról a sztrájk

miatt tájékozatlanok maradjanak és ezért inkább hajlandók voltak kizárt szedőik visszavételére.

A lapkiadók és nyomdávállalatok mindezek ellenére továbbra is kitarának a kizárás mellett és a kizárást a nyomda-ipar minden ágára kiterjesztik. A Népszava és a Szózat

megjelenése mindemellett arra kényszeríti a lapkiadók szindikátusát, hogy közös lapot adjon ki, amelyhez minden budapesti lap egy-egy munkatársát delegál. Ha sikerül nyomdászokat találni a közös lap előállításához, akkor az már szombaton reggel megjelenik.

Ostromállapot Bulgáriában

Elkobozták a parasztpárt és a paraszt szövetkezetek vagyonát

Szófiai jelentések szerint a bolgár fővárosban és az egész országban ismét akciót kezdett a kormány Sztambulijzski parasztpártjának hívei és a munkásság ellen. Agent provocateurök kommunista összeesküvések és zavargások hírével nyugtalanítják a kormányt és a lakosságot. A mesterségesen inszenzált kommunista mozgalmakra való hivatkozással a kormány Bulgária területére kihirdette az ostromállapotot. A szófiai rendőrség a Bar Samuel-uccában titkos kommunista nyomdát fedezett fel. Ugyanitt kiáltványokat is találtak. Az egyik kiáltvány a következőképpen izgatja a lakosságot:

— A kormány élén álló háborus kalandorok új háboruba sodorják az országot, hogy a bolgár nép katasztrófáját véglegessé tegyék. A bolgarság becsületes elemei fegyverrel kell, hogy a fascista-katonai kormány diktaturáját le-

verjék. A bolgár nép fennmaradása követeli a felfegyverzett proletárság forradalmát. Fel tehát a harcra, hogy a fascista bandákat leverhessük!

A nyomdában dolgozó kommunisták és a rendőrség közt formális harc fejlődött ki. Zagorov századost leütötték. Mindkét részről több sebesülés történt. A hatóságok jelentése szerint a titkos nyomdában nagymennyiségű robbanóanyagot is találtak.

Azóta is sok letartóztatás történt. A légkör nagyon feszült s a szófiai szocialista munkásság felette izgatott hangulatban van.

Ezzel kapcsolatosan a minisztertanács megszüntette az agrárszövetkezetek, a paraszt ifjuság és az agrárszövetkezetek működését. Kimondotta a bolgár parasztpárt és a paraszt szövetkezetek minden ingó és ingatlan vagyonának elkobzását.

Románia átvette Zsombolyát

Mit irnak a román lapok a kiűritésről?

Temesvárról jelentik: Módos kiűritése aikalmával a románok részéről elkövetett jogtalanságok miatt már úgy látszott, hogy a jugoszláv hatóságok nem fogják átadni Zsombolyát addig Romániának, amíg a románok meg nem térítik a Párdányban és különösen Módoson okozott károkat. A felmerült ellentétek ellenére Zsombolya átadása Módos átvételével egyidejűleg a csütörtöki nap folyamán megtörtént.

A román bizottság kedden utazott Temesvárról Zsombolyára különvonaton. A bizottság vezetője Draganescu ezredes, tagjai: Panaitiu és Parvutescu őrnagyok, Athanasiu kapitány, Basilescu miniszteri inspektor, valamint a különböző minisztériumok és temesvári hatóságok kiküldöttei voltak. A jugoszláv bizottság részéről Erhartics Stankov külügyminiszteri titkár, Berics torontálmezei főjegyző, dr. Kovacevics egészségügyi biztos, Stivrovics vasúti főmérnök és Dolinar miniszteri inspektor vettek részt az átadásnál.

A Temesvarer Zeitung kiküldött munkatársának lapja részére küldött jelentése szerint a román bizottság különvonatát a jugoszláv őrség Carpinis határállomáson feltartóztatta. A bizottság vezetője erre autón folytatták az utat Zsombolyáig, ahol Draganescu ezredes közölte a jugoszláv bizottsággal, hogy az esetben, ha a román bizottság különvonata egy órán belül nem folytathatja az utat, a bizottság visszatér Temesvárra és azonnal intézkedik, hogy Módos átadását is halasszák el. A jugoszláv bizottság részéről kijelentették, hogy a különvonat feltartóztatása csupán tévedésből történt, mert a jugoszláv hatóságok csak későbbre várták a román bizottság érkezését.

Az incidens után a román bizottság különvonata zavartalanul folytatta útját, Zsombolya előtt — írja a Temesvarer Zeitung — tudósítója — feltűnt a bizottságnak, hogy a Zsombolya-Becskekerek közötti keskenyvágányu vasút sineit a jugoszlávok felszedték. Ugyancsak teljesen kiűritették a zsombolyai pályaudvar berendezését is. A nagyközsegekben jugoszláv patrouillok cirkáltak, azonban ezek nem akadályozták meg — mint a románok Módoson —

hogy a lakosság a román bizottsággal érintkezhessek. A temesvári lap munkatársa így megtudta, hogy a jugoszláv hatóságok a zsombolyai Csekonics-kastély berendezésének nagyrészt elszállították.

Az átvétel munkálatait a román bizottság azonnal megkezdte. A Temesvarer Zeitung közlése szerint a zsombolyai kórházban a bizottság mindössze 26 ágyat talált, a felszerelés legnagyobb részét, még a vízvezeték motorját is elszállíttatta a jugoszláv bizottság. A dohánygyárat ugyancsak leszerelték. Ezzel szemben — állapítja meg a romániai lap — a postát, távírdát és telefonot teljesen sértetlenül adták át a jugoszláv hatóságok és a vezetékeket teljesen érintetlenül hagyták. A község házában is hiánytalanul vette át a román bizottság a községi pénztár tartalmát.

A zsombolyai lakosság csupán azért panaszkodik, hogy a jugoszláv hatóságok az előállatok után darabonként 150 lei adót szedtek be és azoktól, akik ezt nem tudták megfizetni, elreklítették az előállatokat. A gyárak érintetlenek és egy a két nagy téglagyárban, mint a többi zsombolyai gyártelepen, zavartalanul folyik a munka.

A jugoszláv bizottság vezetője kijelentette a Temesvarer Zeitung munkatársa előtt, hogy a jugoszláv bizottság szigorúan tartotta magát a konvenció előírásaihoz és a kórház kiűritése csupán a módosi kórháznak a románok által történt kiűrités miatt történt, hasonlóképpen néhány más állami épületet is rekompenzációképpen ürítettek ki.

A hangulat — fejezi be tudósítását a temesvári lap — Zsombolyán nagyon nyomott a lakosság körében. De ezt nem is lehet csodálni, amikor rövid néhány éven belül megkérdőjelezték nélkül harmadszor cserélnék hazát.

Zsombolya helyett ma már Jimbolia-nak hívják a virágzó bánáti nagyközseget.

Román őrnagy a vasúti sinek kiűritéséről

A temesvári Esti Lloyd munkatársa a román bizottság egyik tagjához. Condescu őrnaghoz azt az indiszkrét kérdést intézte, hogy miért

szedték fel a párdány—módosi vonalon a sineket? Az őrnagy a következő választ adta:

— A vasúti sineket egy Romániához tartozó keskeny földnyelv miatt szedték föl, amely Foen (Fény) községnél jó darabon benyulik Jugoszláviába. A sinekre most már semmi szükség nincs, mert a földnyelvnek V betű alakja van, amely, alsó csúcsa és felső két szára között középen át van vágva. A sinanyagot már elszállítottuk.

Módos átadása

Becskekerekéről jelentik: Zsombolya átadásával egyidőben megtörtént Módos átvétele ünnepélyes külsőségek között. Az átvevő bizottság Rajics Svetisláv torontálmezei alispán vezetésével déli 12 órakor érkezett meg Módosra, ahol a község lakossága diadalpapuval várta a delegációt. Az alispán nagy tetszéssel fogadott rövid beszéde után közölte az egybegyűltekkel, hogy a belügyminiszter Bozsojevics Szevján községi jegyzőt megerősítette állásában és új községi előjáróságot nevezett ki. A jegyző és az előjáróság tagjai Kitics bíró vezetésével nyomban le-tették a hűség esküt.

Frigyes főherceg visszaperli földbirtokait

Ha Csehszlovákia ellen megnyeri a pert, Jugoszláviát is beperli

A volt osztrák-magyar monarchia leggazdagabb földesura tudvalevőleg Frigyes főherceg volt, akinek óriási aranyu mintagazdaságai voltak nemcsak az egykori Lengyelország területén, de Magyarországon és Galiciában is. A trianoni békeszerződés következtében Frigyes főherceg birtokai túlnyomórészt az utódállamok területére jutottak, a melyeket a békeszerződés 191. paragrafusa alapján mindenütt államtulajdonnak nyilvánítottak. A Habsburg főherceg még mielőtt a trianoni békét megkötötték volna, az utódállamok területén levő dominiumai átvételére amerikai konzorciumot hozott létre, abban a reményben, hogy így megmenti birtokait a lefoglalástól. Amikor azonban a békeszerződést ratifikálták, az amerikai konzorcium visszalépett. Frigyes főherceg közben vissza akarta szerezni a dominiumai tulajdonjogát, panasszal fordult először is a prágai legfelsőbb közgazdasági bírósághoz, amelynek a heterizstett memorandumban hangsúlyozta, hogy a trianoni szerződés 191. szakasza szerint csak a Habsburg-család vagyonát lehet lefoglalni, tehát nem az egyes családtagok magánvagyonát és birtokait. Miután azonban a trianoni békeszerződés angol szövege az eredeti francia szövegeztől eltérően kifejezetten a családtagok birtokaira szól, a csehszlovák kormány természetesen az angol interpretációt fogadta el maga számára irányadónak és ezen az alapon visszautasította Frigyes főherceg panaszát.

Most, mint értesülünk, Frigyes főherceg formálisan pert indított a csehszlovák állam ellen birtokainak lefoglalása miatt. Ezzel a perrel már legközelebb foglalkozni fog a hágai magyar-csehszlovák vegyes döntőbírósg. A kereset tárgyát Frigyes főhercegnek tescheni, friedeck-i-zidlohovicei, véglesi és pozsonyi allodális és hitbizományi birtokai alkotják, melyeknek összértékét 112,5 millió aranykoronára becsülik.

Amennyiben a hágai vegyesbírósg döntése Frigyes főhercegre kedvező lenne, úgy a főherceg nyomban megiegelel lépéseket fog tenni abban az irányban is, hogy a jelenleg Lengyelország és az S. H. S. királyság területén levő birtokait is visszaperelje. A pörben a főhercegi család érdekeit dr. Egry Aurél budapesti ügyvéd képviseli, aki külföldön tárgyal ebben az ügyben.

Ahol tilos a magyar betű

Mikleus községben nem szabad magyar lapot olvasni

Mikleus község Szlavóniában, a virovítcai járásban, Lakosaj horvátok, szerbek és magyarok. A három nyelvű lakosság éveken át békésen megért egymással.

Az agrárreform végrehajtása óta új kisbirtokosok telepedtek le a községben. A Draskovics-uradalmat osztották fel dobrovójácok közt s a messziről jött új telepesek egyszerűen felborították a község békéjét. A horvátok és a szerbek közt napirenden vannak a surlódások és veszekedések, a községbe szakadt magyarokat pedig valóságos gyűlölet-lavina veszi körül.

A mikleusi magyaroknak tilos magyar könyvet, magyar újságot olvasni. Egyszer-kétszer megpróbálták magyar újságra előfizetni, akkor kijelentették nekik, hogy aki Mikleus-ra magyar újságot mer hozni, vagy hozatni, azt *agyonverik s a házát felgyújtják*. Minthogy a fenyegetés valóra váltására komoly előkészületek történtek, a mikleusi magyarok lemondtak arról, hogy otthon magyar lapot olvassanak. Ha hébe-hóba bemegy egy mikleusi magyar Pozsegára, ott olvassa el a magyar lapot, de hazavinni nem meri, fél, hogy meglátják nála s félti kis vagyonkáját. A néhány árva magyar titokban értesül egyik a másiktól, hogy mi újság a nagy világban...

Apponyi beszéde

a szanálási javaslat mellett

Tizenhatórás ülések a magyar nemzetgyűlésen

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlésen pénteken megkezdődtek a tizenhatórás ülések. Az elnök reggel hét órakor nyitotta meg a tanácskozást. Az ellenzék feltűnően kis számban jelent meg az ülésen, mire Berkó Gyula kormányparti megjegyezte, hogy az ellenzék nem nagyon érdeklődik.

Meskó Zoltán: Nyolcórát munkaidőt követelünk!

A vita első szónoka Eöry Szabó Dezső azt fejtegette, hogy miért szükséges az ellenzék kritikája. Tiltakozott a románokkal kötött meg egyezés ellen, mert lehetetlennek tartja, hogy a kormány jogosnak ismerje el a román megszállást.

Schandl Károly: Nem ismerte el! Daruváry Géza külügyminiszter: Ez rabulisztika!

Eöry Szabó megállapította, hogy a kormány mégis megállapodott a románokkal.

Ezután az egész parlament nagy figyelem mellett Apponyi Albert gróf szólalt fel.

— Mindenekelőtt, — mondotta — arra a kérdésre kell válaszolni, hogy az adott helyzetben van-e más kibontakozás, mint ezek a javaslatok és nem jár-e veszéllyel ezeknek elutasítása. Nézetem szerint *el kell fogadni a javaslatokat*. (Éljenzés a jobboldalon.) Tudom, hogy ezzel osztozom a felelősségben, de nem akarom a mostani helyzetben másra háritani az ódiomot. *Ez még nem jelenti azonban azt, hogy egyébként egyetértünk a kormány politikájával*.

Hosszasan fejtegette a kölcsön szükségességét. Szerinte a kölcsön feltételeinek megállapításánál a külföldi hatalmak más rendszert alkalmaztak, mint Ausztriánál, mert ott közvetlenül a Népszövetség végezte az ellenőrzést. Magyarországon pedig a jóvátételi bizottság.

Bethlen: Az ellenőrzést nem azért gyakorolják, mintha minél nagyobb jóvátételt akarnának, hanem azért, hogy a talpraállásban segítsenek bennünket.

Apponyi: Így beállítva rendkívül kedvező volna az ellenőrzés, én azonban azt hiszem, hogy a jóvátételi bizottságot más célok irányították.

Részletesen foglalkozott ezután az ellenőrzés kérdésével. Azt tartaná leghelyesebbnek, ha csak a Népszövetség végezné az ellenőrzést, mert ott a kisantantnak nincs olyan dominans szerepe, mint a jóvátételi bizottságban. Mi történne azonban akkor, ha a nemzetgyűlés nem fogadná el a javaslatot?

Rupert: Megbuknék a kormány

és egy másik jönne.

Apponyi: Ez nem olyan egyszerű, mert ha kormányválság következne be, a másik kormány is magává tenné ezeket a javaslatokat, különben pénzügyi összeomlás következne be. A külföld más szemmel nézi a helyzetet, mint mi és más eredményt is vár a kölcsöntől. *Vádlalja a felelősséget a javaslat megszavazásáért és akik azt elutasítják, azok egyeztessék ezt össze saját lelkiismeretükkel.*

Apponyi után Reisinger Ferenc szociáldemokrata szólalt fel.

A pápa elhagyta a Vatikánt

A szentszék feladta ötvenhároméves álláspontját

Rómából jelentik: XI. Pius pápa szerdán *elhagyta a Vatikán épületét*, hogy személyesen részt vegyen a Columbus-lovagok palotájának alapkövetésénél. A pápának ez a cselekedete valóságos forradalmi lépésnek számít és a pápai hagyományos politikának új utakra való lépését és új irányba való fordulását jelenti. A mindenkori pápa ugyanis 1870. október 2-ika óta, vagyis amióta az olasz királyi csapatok birtokba vették Róma városát, tiltakozásul a pápa világi uralmának megdöntése és a pápai világi uralom szuverénitását megsejtése ellen, nem hagyja el haláláig a Vatikán épületét.

IX. Pius és XIII. Leó uralkodása idején a viszony az olasz királyi kormány és a Vatikán között megreven feszült volt, csak X. Pius idején enyhült valamelyest. A pápai diplomácia és a pápai politika nem akart eltérni IX. Pius hagyományaitól, amely az olasz állami szuverénitásnak Róma városára való kiterjesztése ellen állandóan tiltakozott s így bármennyire közeledtek légyen is a Vatikán és Quirinal bizonyos kérdésekben, ez az alapvető ellentét mind a mai napig fennáll. Történtek kísérletek a megoldásra, azonban e kísérletek min-

denkor eredménytelenül végződtek. Nem régiben arról adtak hírt, hogy e kérdést úgy oldják meg, hogy átadják a pápának az egész vatikáni dombot, amely a pápa szuverénitása alá kerül, ennek ellenében a katolikus egyház feje el fogja hagyni a Vatikánt s ezzel eliminálódik a régi feszültség, amely a régi olasz és a pápai politika közé, több mint egy félszázada éket vert. E hírt azonban megcáfolták és így a katolikus hívők között világszerte a legnagyobb meglepetésként foghatni, hogy a szentszék szakított az ötvenhárom esztendősi egyházi elvvel.

Szerdán XI. Pius pápa tizenkét biboros s azonkívül a pápai udvar testőrségének kíséretében átvonul a Vatikánból a Columbus-lovagok épületéhez. Minthogy nem akarták a Vatikánban, hogy ez a felvonulás nyilvános látványossággá legyen, ácsmunkásokkal deszkafalakat állítottak fel, amelyek megakadályozták a környező házak lakóit abban, hogy szemtanui legyenek, amint a pápa gyalogszerrel teszi meg az utat a Szent Péter-téren keresztül. A Columbus-lovagok épületénél azután a pápa sajátkezűleg leplezte le a lovagoknak adományozott emléktáblát.

A görög király Brassóból táviratozta meg proklamációját

Tiltakozik a köztársaság kikiáltása ellen

Brassóból jelentik: György görög király csütörtökön Brassóban tartózkodott, ahol a postahivatalban táviratot adott föl, amely a görög néphez intézett kiáltványát tartalmazza.

A proklamáció, amelyben II. György tiltakozik detronizálása ellen, többek közt a következőket tartalmazza:

Amikor a trónt tragikus körülmények között elfoglaltam, egyetlen érzés vezetett: hazaszeretetem.

Néhány megfélemlített tiszt anarchiát idézett elő, lábbal tiporta a törvényeket s ebben semmiféle korlátot sem ismertek. Amikor a katonai liga az országgal és velem szemben állást foglalt s jóhiszeműségemmel visszaélt s nemcsak a politikai jogokat nyomta el ideiglenesen, hanem erőszakkal és a felséges nép akaratára ellenére az államot alapjaiban forgatták föl, nem maradhattam részese e hallgatásommal ezeknek a cselekedeteknek, amelyek végeredményben az ország jövőjét kompromittálják.

Mindezen kísérletek után hazafias érzésem parancsolólag lelkiismeretbeli kötelességemmé teszi, hogy fennen és hangosan kiáltssam, hogy mint alkotmány és

a görög nép akaratának öre, tiltakozom a nemzet színe előtt elkövetett bűnök ellen s követelem királyi jogaimat és kötelességeimet, azoknak szabad gyakorlását, úgy, ahogyan az az alkotmányban le van fektetve.

Követelem, hogy küldelésemet egész teljességében betöltsen, amelyet pártatlanul és az eltévelyedettek jó utra térítésére akarok fordítani.

Az én erősségem a nép szeretete, az egész görög népé, amelynek alkotmányos királysághoz és a nemzeti tradíciókhoz való ragaszkodását ismerem.

A távirat szövegét Szolító, a görög udvar marsallja ma közölte Anglia, Amerika és Franciaország bukaresti követével, valamint a román külügyminiszteriummal is.

Zavargások Görögországban

Athéni jelentés szerint egy ötven főből álló lovas banda csütörtökön megtámadta a tesszáliai Larisszában az athéni expressz. A rablók a vonatot megállították és az utasokat kirabolták. A vonat kifosztása Athénben nagy riadalmat keltett és azt összefüggésbe hozzák a royalisták újabb ellenforradalmi mozgalmával.

Triplicán a royalisták megtá-

madták a köztársasági rendőrséget, amelynek védelmére Patrashó katonaságot rendeltek ki. Mantuáliában a royalisták ugyancsak megtámadták a köztársaságiakat. Itt katonaság állította helyre a rendet és több letartóztatás történt. A republikánusok szerint a royalisták a zavargásokkal a népszavazás eredményét akarják befolyásolni.

Papanastaziu miniszterelnök körutja alkalmával a lakosság lelkesen fogadta. A köztársasági párt egészen bizonyosan számít arra, hogy a népszavazáson nagy többséget fog nyerni, különösen Tesszáliában, Krétán, Epiruszban és a többi szigeteken, valamint Attikában.

Oreskovicsné

visszavonta beismerő vallomását Fordulat a budapesti gyilkosság nyomozásában

Budapestről jelentik: Oreskovics Bogumilné, aki — mint a *Bácsmegyei Napló* megírta — a rendőrségen tett vallomásában beismerte, hogy meggyilkolta a nála lakó unokanővérét, Raffersberg Irmát, a vizsgálóbíró előtt visszavonta a rendőrségen tett beismerő vallomását és kijelentette, hogy unokanővére *balesetnek esett áldozatul*.

Módosított vallomása szerint Oreskovicsné a kritikus éjszakán *fojtó gázzal ábrédt*. A gázórához támolett, azt elzárta és ekkor látta, hogy Raffersberg Irma halva fekszik ágyában. Nagyon megrémült, félt, hogy őt fogják gyanúsítani a meggyilkolásával és így a gyanút másra akarta terelni. Azért ejtett borotvával több vágást a holttesten, hogy azt higgyék, férfi kéz ölte meg és így Raffersberg Irma vőlegényére terelődtek a gyanu, aki pár nappal előbb szakított a meggyilkolt nővel.

Arra a kérdésre, hogy a rendőrségen miért tett beismerő vallomást, kijelentette Oreskovicsné, hogy a *detektívek presszionálták*.

A vizsgálóbíró gyilkosság és rablás címén főtartotta Oreskovicsné letartóztatását, de egyben intézkedett, hogy *megindítsák a nyomozást az új vallomás adatai alapján*.

A csepini kinzókamra

Egy malommunkás titokzatos halála

Gyakovórol jelentik: Néhány héttel ezelőtt a csepini gőzmalomban, amely Aman és Társa cég tulajdona, ismeretlen tettesek lopást követtek el. A cég feljelentést tett a csepini csendőrségen, ahol megindították a nyomozást. A nyomozás folyamán a csendőrök a lopás gyanúja alatt letartóztatták a malom egyik alkalmazóját, Breith János fűtőt, akit bekisértek a község házára.

Breith kihallgatása alkalmával tagadta, hogy része volt a lopásban, a csendőrök azonban — habár semmi bizonyítékot nem találtak ellene — továbbra is fogva tartották és éjszákára levitték a község háza pincéjébe, amely Csepinen községi fogdál szolgál.

Egy éjszakát töltött Breith a pincében, másnap már gyanúkok hiánya miatt szabadon bocsájtották. Breith azonban nem tudott saját lábán eltávozni. Másnap reggelre egyik lába és a jobb karja el volt törve s testét tenyérnyi nagyságu kék folatok borították. A szerencsétlen embert kordágyon szállították haza a felesége, ahol két nap mulva sérüléseibe belehalt.

Telve jajjal-bajjal

Siránkoznak a kivándorlók

A kishegyesi magyarok közül is többen eladták házukat, földjüket s elmentek Délamerikába. Azt ígérték, hogy ingyen viszik ki őket, s mindannyiukat föld, munka, szabadság várja. Hogyne mentek volna szívesen, mikor itthon nem juthatnak földhöz, mert osztják ugyan a földet, de abból ők, akik eddig művelték, nem kaphatnak, munka sincs, napszámba is alig lehet menni, szabadság... szabadság pedig annyira nincs, hogy panaszkonok is alig szabad.

A szegény kishegyesi magyarokra azonban Amerikában sem vártak jó napok. A kivándorlóktól egyre jönnek a levelek, telve jajjal, bajjal és keserűséggel. Azt írják, hogy nem az ígéret földje, ahova kiszállították őket, hanem a nyomor és az elképzelhetetlen szenvedés hazája.

Majdnem valamennyi levélből az a figyelmeztetés csendül ki, hogy hozzártatózók ne kívánkozzanak Délamerikába, hanem maradjanak szülőföldjükön. A kivándorlók itthonmaradt rokonai dollárral bélelt leveleket vártak, s panaszt és jajszókat hoz nekik az amerikai posta.

A leveleknek van is már annyi hatása, hogy több kishegyesi magyar család, amely készült kimenni Amerikába, letett erről a tervéről.

CIRKUSZ

Ki az igazi suszter?

(A szubotical írókézek harca után, amelyben azonban nem dönt el, hogy ki is hát az igazi író, szükségesnek tartottuk, hogy más foglalkozási ágaknál is tisztázzuk az ügyet. Így ezennel megpróbáljuk azt megállapítani, hogy hát ki is az igazi suszter?)

Felkerestük az egyik igen kiváló helybeli cipészt, aki a következőket mondotta:

— Igen fogas kérdés, amelynek megfontolásával már sokan megpróbálkoztak. Szeretném, ha ön mint laikus próbálná ezt definiálni.

Nyomban vállalkoztam rá.
— Suszter az — mondtam — aki cipőt csinál....

A mester a fejét rázta.
— Hohó! Óriási tévedés! Épp így mondhatná azt, hogy író az, aki ír. Pedig ezt már régen megállapították Szubotican, hogy aki ír, az még nem író, legfeljebb írónak. Mintahogy az íróról is a többi író állapította meg, hogy író-e vagy sem, úgy van ez a susztereknél is. Például itt van velem szemben a Vászics és társa, ezek nem suszterek.

— De kérem, hiszen ők is cipőt csinálnak és csizmát!

A mester fölényesen leintett.
— Az ön dolga nyilatkozatot kérni, nem pedig nyilatkozni. Már pedig egy híres közmondás szerint a suszter maradjon a kaptafánál.

— E szerint én suszter vagyok?
Hangosan felkacagott.

— Azt hiszik az urak, hogy ez olyan könnyen megy. Nem úgy van ez, mint az írói mesterség. Ir egy-két regényt, 5-600 novellát s mándjárt író. Nálunk az nem megy! Hiába csinál valaki 5-600 pár cipőt, az még nem suszter. Vagy hiába csinál valaki 5-600 pár csizmát, az még nem csizmadia....

— Jó, de ki hát az igazi suszter, vagy az igazi csizmadia?

A mester összeráncolta a homlokát és így szólt:

— A felelet korántsem olyan könnyű. Önök laikusok könnyen állapítják meg, hogy ki is az igazi suszter. Ir valaki

egy-két rossz novellát, már kész a meghatározás. »Olvastad Ypszion novelláját a vajdasági írók hármaskönyvében?« »Olvastam.« »No mit szölsz hozzá, mi csoda suszter.« Kimondják meggondolatlanul, könnyelműen anélkül, hogy tisztázva lennének a szó igazi értelmével. De így osztogatják boldog-boldogtalannak a csizmadia címzést is. Gyakran hallani politikai körökben. »Ez a Nimolovics megint sok marhaságot összebeszél a pártgyűlésen.« »No halod egy ilyen politikai csizmadia.« Már

rámondják kérem, hogy csizmadia. Nem gondolnak arra, hogy milyen nehezen lehet kiérdemelni ezt a titulust, hogy csizmadia, vagy pláne suszter. Nem elég, hogy valaki rossz verseket írjon, nem elég, hogy politizáljon és nem elég, hogy cipészületet nyisson.

Most már egyáltalán nem értettem az ügyet.

— Ki hát az igazi suszter? — kérdeztem kétségbeesve.

A mester önérzetesen válaszolta:
— Én.

Stella

Radicsék a bunyevác-sokác-párt likvidálására számítanak

A horvát köztársasági parasztpárt alelnöke a párt önálló vajdasági agitációjáról

Beogradból jelentik: Azok az elmentétek, amelyek a bunyevác-sokác-párt és a Radics-párt között felmerültek, élelken foglalkoztatják még mindig a politikai köröket. A horvát köztársasági parasztpárt hivatalos lapjának a bunyevácok ellen intézett támadásáról és a bunyevác-sokác-párt válaszáról már megemlékeztünk, most pedig a *Bácsmegyei Napló* beogradi munkatársának alkalma volt erről a kérdésről *Predavec* Józseffel, a Radics-párt alelnökével hosszabb beszélgetést folytatni.

Predavec kijelentette, hogy *pártja örömmel megy az új választásokba, amelyekről nagy sikert remél.* Azt várják, hogy a többi ellenzéki pártot is át fogja hatni az a választási agitáció és lelkesedés, amellyel a Radics-párt megy a választásokba és akkor a *kormányának semmiféle machinációja nem használható: az ellenzék győztesen fog kikerülni a választásokból.*

Arra a kérdésre, hogy a Radics-párt más ellenzéki pártokkal együtt vesz-e részt a választásokon, vagy mindenütt külön listát állít, *Predavec* kijelentette, hogy *lehet szó más pártokkal való együttműködésről, különösen Délserbiában a szerb földművespárttal, ami mindkét pártnak hasznára lenne.*

Munkatársunk ezután megkérdezte *Predavecet*, hogy a *Vajda-*

ságban is hajlandó-e a Radics-párt együttműködni más párttal, amire a horvát köztársasági parasztpárt alelnöke kijelentette, hogy a Vajdaságban másképpen áll a helyzet. A Vajdaságban, ahol most először lép fel a Radics-párt, nagy sikert remél és azt hiszi, hogy a legtöbb mandátumot a Vajdaságban ép a Radics-párt fogja kapni. Véleménye szerint a Vajdaságban a Radics-párti eszmék térhódítása folytán a *bunyevác-sokác-párt kénytelen lesz teljesen átengedni a teret a Radics-pártnak.*

— A bunyevácok — mondotta *Predavec* — nyíltan azt vallják, hogy horvátok, nem pedig külön bunyevác nép, a Radics-párt pedig nem teheti meg, hogy ne menjen el oda, ahová hívják.

Kijelentette még *Predavec*, hogy a *Radics-párt számít a Vajdaságban a nemzeti kisebbségek szavazataira is és ezeknek a megnyerése céljából legközelebb már magyar és német nyelven lapokat fog megjeleníteni Szubotican, miután a horvát köztársasági parasztpártnak nincs a Vajdaságban egyetlen magyar nyelvű hivatalos lapja sem.*

Az érdekes beszélgetést itt félbe kellett szakítani, mert *Predavecet* ekkor hívták az ellenzéki pártvezérek este hét órakor kezdődött konferenciájára.

A Tisza áttörte a gátat Zentánál

Tovább tart az áradás

Beogradból jelentik: A pénteki nap folyamán úgy a Duna, mint a Száva vizállása emelkedett és komoly árvízveszedelemről lehet tartani. A Száva vizállása csütörtökön 6.10 méter volt, pénteken pedig 6.20 méterre emelkedett. A Duna csütörtökönként pénteken tízenkét centimétert emelkedett és vizállása Zimonynál 6.80 méter. Szakkörökben megállapították, hogy *ilyen magas vízállása két évszázad óta nem volt a Dunának.*

Beograd külvárosában a nagymennyiségű talajvíz a házakat összeomlással fenyegeti. A hatóságok minden óvintézkedést megtettek az esetleges katasztrófa elkerülésére.

Községek víz alatt

Ovcse és Brcsa községek, amelyek a Duna balpartján terülnek el, víz alatt állanak. A házakat az összegyűlt víz veszélye fenyegeti. A hatóságok a *háztetőkhöz tanyáztatják.* A hatóságok megkezdték a két község kiürítését.

A mentési munkálatok ellenőrzésére pénteken elutazott Ovcse a kormány nevében *Sztojadinovic* pénzügyminiszter is. A miniszter a tapasztalatokról jelentést tesz a minisztertanácsban, hogy megállapíthassák az árvízkarosultak segélyezését.

Noviszadon apad a Duna

Noviszadról jelentik: Pénteken Noviszadnál hat centimétert apadt a

Duna. Remény van arra, hogy ha újabb esőzések nem lesznek, a Duna további apadása várható és ezáltal Noviszad megmenekül az árvízka-tasztrófától, amely már minden percben várható volt.

A Tisza áttörte a gátat

Szentáróji jelentik: A Tisza a pénteki nap folyamán állandóan áradt. A víz állása péntek estig *tíz centimétert emelkedett* és a folyamamérőnőki hivatal jelentése szerint az esőzések további áradást fognak előidézni.

A Tisza több helyen áttörte a gátat és ellepte a Mákost, Bátkát és a nagybudzsáki földeket. A sentai hatóságok nagy erőfeszítéssel igyekeznek elejét venni a katasztrófának, amely a sentaj gazdák tanya-földjeinek egész vetését elpusztította. Pénteken délelőtt a rendőrőkapitányi hivatali védgátak emelésére *százötven fogatot* rendelt ki. Ezt a közmunkát a sentai gazdák fölvaltva végzik. Az áradás színhelyén éjjel-nappal serény munka folyik a sentaj mérnökök személyes vezetésével. A sentaj árvízka-tasztrófa nagy nyugtalanságot kelt különösen a gazdaközönség körében. Az újabban víz alá került földek mintegy hatszáz holdat tesznek ki.

Zsablyánál s kiáradt a Tisza

Noviszadról jelentik: Zsablya községnél a Tisza kiáradt. A víz többszáz hold területet lepelt el. Viz

alatt *ál* a most készülő becskereki országut is, ami által ötszáz munkás eddigi munkája veszett kárba.

A Bega elöntötte Becskerek egyik városrészét

Becskerekéről jelentik: A Bega vizállása pénteken újabb hat centiméterrel emelkedett. A folyó átlépte a Szimonovi-ucca töltését és elöntötte Becskerek egyik városrészét. A házak víz alatt állanak és minden pillanatban az összedőlésük várható.

A hatóság az elöntött városrészlakosságát kilakoltatta a házakból. Dr. *Gyermekov* Dusan Becskerek rendőrőkapitánya ötven kocsi rendelt ki közmunkára. Hosszas munka után sikerült a gátat feltölteni és ezáltal megakadályozni a további áradást. Pénteken délután azonban a hullámverés ismét elmosta a gátat. A víz fenyegető módon terjed a töltésen keresztül.

A töltés rendbehozására katonaságot rendeltek ki, amely egész éjszaka dolgozott a töltések emelésén.

Csaruga

A meghunyászkodott haramiavezér

Sztaniszlávjevics-Csaruga Jovó sorozatos büntetési ügyében a vizsgálat már a befejezéshez közeledik. Előreláthatólag már májusban tüzik ki az izgalmas bűnper tárgyalását az osijeki törvényszéken.

Csaruga a vizsgálati fogságban teljesen megtört és már régen alább hagyott fölényes viselkedésével, amely

mindaddig tartott, amíg belátta, hogy semmi reménye sincs a szökésre. Cel-láját állandóan szem előtt tartják és gyakran ügyelnek arra, hogy önmagában is kárt tehessen és ezáltal kerülje el az igazságszolgáltatást. Láthatólag beletörődött sorsába, készségesen engedelmeskedik a parancsok, ugyszólván ma ő a legszeldebb foglya az osijeki ügyészség fogházának. Amikor legutóbb a vizsgálóbíró előtt állott és meghallotta, hogy kiviszik majd a bresói erdőben elkövetett gyilkosságai színhelyére, nem tudta leplezni örömét. Mint mondotta azonban nem a szökési lehetőségnek örül, hanem, hogy hónapok után ismét eltölthet egy-két órát azon a vidéken, amerre a leghíresebb embernek tartották, amerre éveken keresztül rettegett ura volt minden élőlénynek. Ez a kis mozgási szabadság meghozta jókedvét és komoly ígéretet tett arra, hogy az egész uton jól viseli magát. Szavát be is tartotta. Az uton nem volt vele baj és amikor kiértek az erdőbe, mindent megmutatott és mindenről felvilágosítást adott, amire csak szüksége volt a törvényszéki bizottságnak.

Büntetteiről — amiket letartóztatása első heteiben csökönnyösen tagadott — ma már közömbösen beszél. Nem kinozza lelkiismeretfurdalás, a végzetnek tulajdonítja bűnét, amiket mint mondja — ő már nem tudott elkerülni. Sorsába belenyugodott és türelmesen várja azt az időt, amikor bírát előtt is számot kell adnia tetteiről.

Ez ma Csaruga Jovó a két éven át körözött haramiavezér, akinek személye körül, a szlavóniai hegyek lakói között egész legendakör szövődött. Fé-lénk bárány lett a vérengző fenevadból, aki sorsába beletörődve várja börtönében, hogy az igazságszolgáltatás ítéletet mondjon fölötte és elérje a méltó büntetés

HIREK

A »Bácsmezei Napló« vasárnapi száma 24 oldal terjedelemben, rendkívül érdekes tartalommal jelenik meg. Ára 2 dinár.

— Az osztrák állampolgárok jugoszláviai vagyonát föloldották a szekvesztrum alól. Noviszadról jelentik: A belügyminiszterium leiratot intézett a noviszadi alispáni hivatalhoz, amely szerint az osztrák állampolgárok jugoszláviai birtokait föloldották a szekvesztrum alól.

— Helyreállítják a holland-országi diplomáciai viszonyt. Hágából jelentik: Amint a németalföldi távirati iroda értesül, rövid időn belül várható a holland-országi diplomáciai viszony helyreállítása.

— A munkáspárt győzelme az ausztráliai választásokon. Londonból jelentik: Az ausztráliai angol gyarmatokon most lefolyt választások a munkáspárt nagy győzelmével végződtek. A múlt héten Dél-ausztráliában győzött a munkáspárt a polgári pártokkal szemben és ennek hatása alatt most a nyugat-ausztráliai választások is a munkások győzelmével végződtek. A munkáspárt huszonhat mandátumot nyert, míg a polgári pártok mindössze csak husz mandátumot tudtak szerezni.

— Lasker Emánuel vezet a newyorki sakkversenyen. Newyorkból jelentik: A nemzetközi sakkverseny 17-ik fordulóján dr. Lasker Emánuel győzött Yates ellen, Réti-Tartakover ellen, Marshall-Janovszki ellen. Lasker Ede és Maróczy játszmája remisvel végződött. A verseny állása: dr. Lasker Emánuel 11½, Capablanca 10, Aljochin, Réti 9, Maróczy, Marshall, Tartakover 7½, Bogoljubov 7, Lasker Ede, Janovszki és Yates 4½.

— Becskerek-Módos között még nem indult meg a vasúti forgalom. Becskerekről jelentik: Becskerek és Módos között még nem indult meg a vasúti forgalom. A közlekedés további szünetelésének az az oka, hogy a románok nem javították a pályát és az használhatatlan állapotban van. A forgalom felvételére csak nyolc-tíz nap múlva kerülhet sor. A tervek szerint naponta négy vonat fog közlekedni.

— Május elseje Spanyolországban. Madridból jelentik: A direktorium hozzájárult ahhoz, hogy a május elsejei munkástüntetést megtarthassák. A szociáldemokrata-párt megtette az előkészületeket a nemzetközi munkásünnep megünnepelésére.

— A cári nem gyilkolták meg? Párisból jelentik: Galitzin herceg legutóbb a Hotel Majestic disztermében előadást tartott II. Miklós cárról. Előadásában megcáfolni igyekezett azokat a legendákat, melyeket a cárról külföldi és belföldi ellenségei terjesztettek. Közvetlen személyes tapasztalataira hivatkozva, rosszulmúlatu koholmányának mondta a Rasputin ezerepéről szóló mesét. Végül azt a meggyőződését hangoztatta, hogy a cári család meggyilkolásának híre valótlán. A cár még él és előbb-utóbb vissza fog térni Oroszország trónjára. Az előadást élénk tetszéssel fogadta a közönség, amelynek soraiban a párisi orosz kolónián kívül a francia arisztokrácia is nagyszámban volt képviselve.

— Öt havi fogház pénzeslevelek felbontásáért. Budapestről jelentik: A miskolci törvényszék most tárgyalta Alpár Gusztáv putnoki postaalkalmazott ügyét, aki felbontotta az Amerikából érkező leveleket és azokból a dollárokat kiszedte. A bíróság Alpárt 5 hónapi fogházra ítélte.

Nyilatkozat. Dr. Kun Andor kollegánk a következő sorok közlését kéri: »Amerikába való kiutazásom előtt a Bácsmezei Napló szerkesztőségével úgy állapodtam meg, hogy utazásom költségeihez a Bácsmezei Napló hozzájárul, aminek ellenében Jugoszláviában egyedül a Bácsmezei Napló jogosult amerikai tudósításaimat közölni, amelyek Magyarországon is, Romániában is csak egy-egy lapban jelennek meg. Felháborodva értesültem róla, hogy egyes lapok tudósításaimat más lapokból kivágják és leközlik. Ez ellen az anyagi érdekeimet sértő s az újságírói tisztességre ütköző eljárás ellen ehelyütt tiltakozom. Az újságírói cikke nem bitang jószág, amelyet mindenki beletelhet a maga aklába.«

— A külföldi pénzeslevelek portója. A Bácsmezei Napló csütörtöki száma hirt adott arról, hogy a két szubotici postahivatalban a külföldre küldött pénzeslevelek portója fejében nem egyforma díjat számítanak. A rejtély magyarázata, illetékes helyről szerzett információ szerint az, hogy a pénzeslevelek portója nemcsak érték, hanem a levelek súlya szerint fizetendő. A külföldre szóló pénzeslevel portója 20 grammig 3 dinár, ajánlási díj 2 dinár, biztosítási illeték 5 dinár. Husz grammon túl minden további gramm portója 1 dinár 50 para. Ha tehát egyik postahivatal nem annyit számít, mint a másik, annak oka csak az, hogy a pénzeslevelek súlya nem egyforma.

— Felmentették a Sztambulijzski-kormány tagjait. Szófiából jelentik: A szófia-i törvényszéken három hélig tartó tárgyalás után pénteken betherjesztik a Sztambulijzski-kormány tíz tagja ellen indított pert. A bíróság a volt miniszterek ellen felmentő ítéletet hozott és Murahiem Sztojanov és Atanaszov miniszterek kivételével, akik ellen más ügyben is folyik vizsgálat, a többi felmentett vádlót szabadon bocsájtották.

— Letartóztattak egy szentolvajt. Noviszadról jelentik: Kotur Nikola noviszadi szénkereskedő följelentést tett Stretena Nikola nevű kocsisa ellen, aki huszonöt zsák szenet ellopott és eladta. A rendőrség a tolvaj kocsi letartóztatta.

— A szentai katolikus hitközség adó-kivetés. Szentáról jelentik: A szentai katolikus hitközség egyháztanács tagjai pénteken délelőtt Gózon István szentai prépostplébános elnökletével ülést tartottak a hitközségi adó kivétel tárgyában. Az egyháztanács elhatározta, hogy az adókat az állami egyenesadó alapján vetik ki és pedig annak 70 százalékát. A hat dinárnál kevesebb állami adót fizető polgárokat mentesítik a hitközségi adó fizetése alól.

— Halbrohr László letartóztatását a tábla is jóváhagyta. Halbrohr László, aki március 29-én a szubotici közön orvul megtámadta dr. Kalmár Elemér ügyvédet, a szubotici királyi ügyészség indítványára vizsgálati fogságba helyezték. A vizsgálati fogságot a szubotici törvényszék vádtanácsa jóváhagyta. A vádtanács határozata ellen Halbrohr felfolyamodással élt a noviszadi ítélőtáblához s kauciót ajánlott fel szabadlábra helyezése érdekében. A táblai vádtanács a letartóztatást elrendelő végzést nem változtatta meg, a felajánlott kauciót sem fogadta el és így Halbrohr László a főtárgyalásig előreláthatólag fogva marad. Halbrohr előtt pénteken hirdette ki a vizsgálóbíró a táblai határozatot. Halbrohr, akit szuronyos börtönőr kísért cellájából a vizsgálóbíró elé, a további fogvartatását elrendelő határozatot tudomásul vette.

Dr. Klein Endre specialista nőgyógyász és szülész a beogradi, berlini, valamint a gicserni tudományegyetem nőgyógyászati klinikáinak volt asszisztense. Rendelését folyó évi március hó 17-én Suboticián, Senčanski (Zenta) pnt 12. szám alatt megkezdte. Rendel délelőtt 11—12-ig és délután 2—4-ig. Telefon 236.

— Elfogták a szegedi milliárdos be-törés tetteseit. Szegedről jelentik: Néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettesek beörték Winter Emil Kárász-ucca 14. szám alatt levő lakásába, ahonnét milliárd értékű mindenfajta ékszert vittek el. A budapesti rendőrség elfogta az egyik tettest Waldberg Mihály személyében, akit a Lajos-ucca 112. számú házban találtak meg. Waldberg bevallotta, hogy társa Pördi Mihály és felesége voltak, akiket Szegeden letartóztattak. A Waldbergnél tartott házkutatás alkalmával megtalálták a szegedi betörésből elvitt holmikat, sőt más betörésből származó tárgyakat is, mert, amint utóbb kiderült, Waldberg november óta Szegeden öt betörést követett el.

— Ada község 60 lánca földet ad el. Ada község képviselőtestülete most tárgyalta a községi földek egy részének eladását. A községnek összesen 800 lánca földje van. Ha valóra válik az a remény, hogy a földnélküli magyarok is földet kapnak, elsősorban a községi földekre kerül a sor. A község most 60 lánca földet adni, hogy a vételárból az összes községi épületeket kijavítsa. A legutóbbi képviselőtestületi ülésen a tervbe vett eladást nagy szótöbbséggel elfogadták.

— Öngyilkossági kísérlet. Noviszadról jelentik: Bozsik Alajos péterváradilagos pénteken reggel a vashidróll a Dunába ugrott. A közelben tartózkodó halászok az öngyilkosjelöltet kimentették és beszállították a kórházba.

— Egy német repülőgép megszegte a versaillesi szerződést. Párisból jelentik: Az Echo de Paris mainzi jelentése szerint egy német repülőgép átrepült Hóchst városnál a francia határon, ami beleütközik a versaillesi szerződésbe.

— Meghalt a Máv. volt elnökigazgatója. Budapestről jelentik: Csütörtökön éjjel meghalt csákányi Marx János v. b. t. t., a magyar államvasutak nyugalmazott elnökigazgatója. Marx 1850-ben született Csákány községben, tanulmányait részben Magyarországon, részben Ausztriában végezte, ahonnan mint mérnök a magyar vasúthálózatok építésének szolgálatába állott. 1909-ben az államvasutak elnöke lett, amely állását a háború kitörésének évéig megtartotta.

— Szökés Zalaegerszegről. Zalaegerszegről jelentik: Vasárnap az internálótáborból három internált megszökött. A megszököttek közül ketten rajtavestettek, mert még aznap elfogták őket és visszazárolták a táborba. A harmadik kézrekerítése érdekében erőves intézkedések történtek.

— Letartóztattak egy budapesti város-atyát. Budapestről jelentik: A múlt héten hirt adottunk arról, hogy több budapesti szappangyáros följelentést tett a Sándor Béla és Társa cég ellen, amely nagyobb mennyiségű szappant csalt ki azaz az ürüggyel, hogy a Máv.-nak szállítják és a számlát minél előbb rendezik. A szappant azonban elzalogosították és a pénzt elköltötték. Amikor az eset nyilvánosságra került, Sándor Béla, aki Wolff-párti városatyja, Bécsben tartózkodott. Pár nappal később visszajött Budapestre és a lapokban kijelentette, hogy társai csapták be őt és az ügyeket hamarosan rendezni fogja. Ugy látszik ez a kijelentés üres beszéd volt, mert most a rendőrség úgy Sándor Bélát, a városatyát, valamint társait, Vadnai Zsigmondot és Vadnai Ignácot, letartóztatta.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Aleksandra ulica 4. szám alatt, fél-emeleten, modern szépségápolás, arc-bőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderok, gyógyszappanok, arc-felfrítók és szeplőkenőcsök stb. Vidékre megrendeléseket postán utánvétellel küldök.

SPORT

Birkózóverseny Szentán. Szentáról jelentik: Vasárnap délután egy órakor a Royal-szálló nagytermében Zagreb, Szubotica és Noviszad birkózóinak bevonásával ifjusági birkózóversenyt rendeznek. A verseny iránt Szentán nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Noviszadi birkózók az olimpiász tréningeken. Noviszadról jelentik: A zagrebi olimpiai bizottság felhívására Noviszadról Kóbor, Wiesnecker, Kohn, Kehl, Hoffman (Juda Makkabi) és Belánovics (N. A. K.) utaznak Zagrebbe, hogy résztvegyenek a birkózók olimpiai tréningjein.

TÖZSDE

Szentai gabonárak. Szentáról jelentik: Buza 315 dinár. Tengeri 225 dinár. Árpa 310 dinár. Zab 230 dinár. Liszt 650 dinár. Irányzat lanya.

Beograd, április 11. Zárlat: London 351.70, Prága 241.25, Milano 358.25, Bukarest 42.25, Newyork 80.90, Páris 485.

Zürich, április 11. Zárlat: Beograd 7.075, Newyork 569.50, London 24.68, Páris 33.50, Milano 26.75, Prága 16.90, Bécs 80.25, Bukarest 3.—, Szófia 4.125.

Budapesti értéktőzsde, április 11. A mai tőzsdénapon az üzleti forgalom ismét csekély volt és az árak tovább lemeresültek. Tőzsdézárlat (ezer koronákban): Bankok: Angol-magy. 86, Bosny. agrár 90, Földhitelbank 408, Hazai 267, Szlavon jelz. 68, Lloyd-bank 16.25, Cseli iparb. 35.5, Magyar Hitel 662, Leszámitoló 25, Osztrák Hitel 230, Keresk. bank 1575. Takarékpénztárak: Belvárosi 33, Egyes. főv. 200, Ált. takaréki 178, Mektár 245, Pesti hazai 4960. Biztosítók: I. Magy. Bizt. 12750, Malmok: Back-malom 70, Borsod-miskolci 147, Concordia 54, I. pesti gm. 157, Gizella 69, Hungária 135, Király-malom 34. Bányák és téglagyárak: Beocsini 1325, Szentlőrinci 110, Cement 105, Szászvári 465, Istvántéglá 53, Kőb. gözt. 150, Drasche 310, Magnezit 2650, Aszfalt 65, Ált. közsémb. 2400, Salgó 735, Ujlaki 280, Urkányi 930. Nyomdák: Athenaeum 212, Franklin 168, Globus 57, Kunossy 14. Vasművek és gépgyárak: Gróf Csáky 21, Gazd. gép 185, Fegyver 1380, Frankl 165, Ganz Dan. 4150, Ganz vill. 1875, Hofherr 195, Kistarcsai 60, Láng 175, Lipták 15.5, Ált. gépgy. 47, Magyar acél 330, Roessemann 78. Különléte vállalatok: Ált. gázizzó 18, Baróti 8.5, Bóni 95, Danica 160, Diana 8, Délicukor 710, Czinner 11, Égisz 54, Izzó 675, Horvát cukor 1050, Gyapjumosó 63, Papir 45, Részvényserf. 265, Temesi szesz 266, Fővárosi sör 40, Mútrágya 270, Juta 175, Karton 87, Klein 8, Klotild 130, Ligetszan. 24, Cukor 3625, Östermelő 310, Pamut 340, Gummi 475, Szalámi 29, Vasutforg. 310, Mezőh. cukor 290, Interexim 29, Phöbus 41, Star-film 33, Szikra 71, Telefon 205, Temesi sör 260, Unto színház 27. Faipari vállalatok: Hazai fa 228, Honi fa 7.25, Malomsoky 18.50, Szlavónia 116, Nasici 2650, Viktória bút. 7, Zentai 190. Közlekedési vállalatok: Közuti 31, Délvasút 85, MFTR 400, Nova 163, Államvasút 590, Tröszt 108.

VAS ABLAKOK

mindenféle vasszerkezetek, szab. tüzhelyek, hőfürész fogkivágások és gyors előállítás

POMIKACSEK JÓZSEF
I. műlakatos üzemeben
NOVISAD, MASARIKOVA UL. 6.

„MARIOLA“ arckrém a legjobb arcápoló!

NYILTTÉR.

Özv. Braun Dávidné Weitzenfeld Róza úgy a maga, mint gyermeke: Józsika s az alulírott rakonság nevében a legmélyebb fájdalomtól le-saftva jelent imádott férjének

BRAUN DÁVID-nak

folyó hó 8-án történt tragikus elhunytát.
Örökké tart a mi szívünk,
örökké áldjuk emlékétl!

Bajmok, 1924. április 8.

Braun Lenci és Braun Kálmán testvérei, Özv. Weitzenfeld Józsika anyósa, Weitzenfeld Armin, Hay Sándor, Weitzenfeld Janka, özv. Blum Mórné Weitzenfeld Malvin, Löwinger Ferenc és neje Weitzenfeld Berta, Földes Dezső, dr. Földes Mihály és neje Rosenberg Erzsé, Weisz Ármán és neje Weitzenfeld Teréz, Weitzenfeld Ferenc sógorai és sógornői

Poziv.

„St. Kanjiška Prva Parna Cigljana i Crepana D. D.“
održaće svoju

XVII. god. redovnu skupštinu

27-og aprila 1924. g. prep u 11 sah. u prednjem tremu „St. Kanjiškog Arteskog Kupatila Čudotvornog Bunara d. d.“ na koju se št. deoničari ovim pozivaju.

Dnovni red:

1. Odredjenje 2 deoničara za overovljenje skupšt. zapisnika.
2. Izveštaj upravnog i nadzornog odbora i podnašanje zaključnih računa za 1923. g.
3. Eventualni predlozi u koliko su u smislu 14. §. pravila upravi prihvatljivi.

St. Kanjiža, 9. marta 1924.

UPRAVA.

Meghívó.

A „Starakanizai Első Gőztégla és Cserépgyár Részvénytársaság“

XVII. évi rendes közgyűlését

1924. évi április hó 27-én délelőtt 11 órakor tartja meg a „Starakanizai Csodakút Artézifúrdó r. t.“ előcsarnokában, melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése és az 1923. év. zárószámadások beértesítése.
3. Netáni indítványok, amennyiben azok az alapszabályok 14. §-a értelmében az igazgatóságnál bejelentettek.

St. Kanizsa, 1924. március 9.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Račun bilansa — Mérleg számla.

Imovina — Vagyon. Gotovina bagajne — Pénztár készlet Din. 34798.49. Nepokretnosti, strojevi i nameštaj — Ingatlanok, gépek és berendezések 2305758.12. Ner pokretnosti koje leže van zemljišta tvornice — Gyártelepek kivül levő ingatlanok 684097.60. Obveznic-7%-og Državnog Investicionog Zajma — 7%-os állami beruházási kölcsön kötvények 9500.—, Strane deonice — Idegen részvények 8050.—, Obveze ratnog zajma — Hadi kölcsön kötvények 1174.50. Neubrana potraživanja — Künnlevőségek 52161.47. Stovarište robe — Áru-raktár 1384305.50. Zaliha goriva — Tüzelőanyagkészlet 12000.—, Zaliha piće — Takarmánykészlet 54500.—, Gubitak 1923. g. — 1923. évi veszteség 194788.82. Od-biv prenos dobitka za 1922. g. — le 1922. évi nyereség áthozat 71.07 — 194717.75. Ukupno — Összesen: Din. 4441061.43.

Dug — Teher. Deonička glavica — Részvénytőke Din. 45000.—, Rezervni fond — Tartalékalap 12350.—, Fond padanja vrednosti — Értékesítőkönyv alap 120000, Penzioni i potporni fond radnika — Munkások nyugdíj és segélyalapja 59400.—, Neprimljena dividenda — Fel nem vett osztalék 350.—, Verovnici — Hitelezők 1403240.43, Akcepti — Elfogadványok 2800721.—, Ukupno — Összesen: 4441061.43.

St. Kanizsa, 1923. december 31.

Dobó István s. r. blagajnik-pénztáros, Grünfeld Herman s. r. poslovodni-predsednik — ügyvezető igazgató.
Kalmár Mór s. r. knjigovodja-könyvvezető.

Uprava — Az igazgatóság:

Pollák Ignác s. r., Szabó János s. r., Dr. Török Andor s. r. predsednik—elnök, Lötity György s. r., Dukai Péter s. r., Dr. Gyurisié Milota s. r.

Ispitao i ispravnim našao nadzorni odbor: Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelőbizottság: Sóti József s. r., Krahl Lajos s. r. predsednik—elnök, Longa József s. r.

Figyelmeztetés.

Tudomására adjuk az összes b. vevőinknek, hogy volt nagytitási utazónk Gyoka Lazarevič már nem meghatalmazottunk, miért is az általunk kiadott, még birtokában levő meghatalmazásunkat semmisnek tekintjük és kérjük a nb. közönséget annak alkalmadtán fentnevezettét a hatóság figyelmébe ajánlani. Általa felvett összegekért nem felelünk.

Fotoindustrija és nagytitási vállalat
Novi Vrbas.

2668

Hirdetmény.

Bačka-Topola község f. év április hó 21-én d. e. 9 órakor, a községi vadászterületet 7 (het) parcellában nyilvános árverésen 6 évre haszonbérbe adja.

Az árverési feltételek a báčka-topolai község-házán megtekinthetők.

Bačka-Topola, 1924. április 7.

2659

Községi Elöljáróság.

Árverési hirdetmény.

1924. évi április hó 13. napján vasárnap vasárnap délelőtt fél 12 órakor a „Bárányszálló“ kistermében önkéntes árverésen eladatik egy drb. 180 cm. magas, kiváló szépségű, nagy műértékkel bíró eredeti Eszénay váza (urna). Vételi illetéket való fizeti. A vételár nyomban befizetendő és a vázát vevő tartozik elszállítani.

2653

BEOGRADI

Aszfalt- és Kátránytermékek Gyára

BEOGRAD, VUKA KARADŽIĆA 6.

Aszfalt- és kátrány tetőfedőlemez tekercsekben

„Grosli“ bőrlémez

Szigetelőlemez

Kőszénkátrány desztillálva

Kőszénkátrány-szurok

Facement hordókban

Kőszénkátrányolaj

Kartolineum

Vaslaakk

Kovácsszurok hordókban

Bitumen

Vezérképviselet és lerakat:

**Schweiger i Drugovi
Subotica**

Nikola Kujundžićeva ulica 6. sz.

Ajánlunk továbbá:

I-a kék és sárga kocsikenőcsöt

a legolcsóbb áron

Székelyné Schäffer Róza

fűszer-, csemoge- és déligyümölcskereskedése
Subotica, Pašićeva ul. 7. (Régi edénypiac)

Ajánlok viszonteladása is **חמץ של חסד** húsvéti csokoládét, cukrot, Franck-kávét, szilvát, édes nemes paprikát és a többi húsvéti fűszerárukat a legolcsóbb napi áron.

226

**WEISZ JENŐ
kefeárugyára**

Subotica, Telefonsz. 185.

AJÁNLJA

KITÜNŐMINŐSÉGÜVERSENYENKIVÜLI KEPE, BCSET, SEPRÓ, MALOMKEPE GYÁRTMÁNYAIT

BÁCSKA-BÁNÁTI KERESKEDŐK-UTAZÓKI

A FORD-AUTO

a mi speciális rossz utakon legjobb közlekedési eszköze.
Időit pénzt takarít!
Ára olcsó, üzemköltsége minimális, mindenki maga kezelheti.
Képviselő és raktár:

Kemény Arnold cégnél, Vel.-Kikinda
Telefon 93. 1737

PINCEALAPBÓL KIEMELT
FÖLD A FERRUM D. B.
VÁROS TELEPERŐL
(KOPLALÓRÓL) INGYEN
ELHORDHATÓ IIII

Dr. SZEGŐ K.

SZANATORIUMA

felnöttek és gyermekek számára

ABBÁZTÁBAN

Erősítő, edző, hizláló, diétikus kurák.
Gyermekek 7 éven felül kíséret nélkül is felvétetnek.

BERSON

gummisarkat és gummitalpat

tetessen fel cipészével cipőjére, mert ezzel nemcsak pénzt takarít, hanem megóvjja lábait és cipőjét is.

FŐMOLNÁR

ki a szakmában képzett, szerény és szorgalmas' a szerb és német nyelvű tudással, a Szerémség egyik nagyobb malmába keresetlik. Ajánlatok a fizetésigény, az eddigi tevékenység, a belépés határ dejének és lehetőleg referenciákkal Schmolka hirdetőirodába Novisad, Futoški put 2 intézendők.

„KOLUMBO“

INFORMÁCIÓS-KÖZVETÍTŐ ÜGYNÖKSÉG
leggyorsabban végez mindennemű adminisztratív jogi megbízást bármely miniszteriumnál és egyéb hivatalnál, beszerzési tartózkodási engedélyt továbbá állampolgársági okmányokat, különösen gyorsan végeztet az S. H. S. Királyság állampolgárságába való bevezetéseket opcióval vagy opció nélkül. Utlevél-átvitelét és azt láttaoztatja bármely beográdi konzulatusnál. Szakszerű tanácsokat ad amerikai kivándorlóknak, utlevél-t szerez Amerikába a kvótán felül is. Bármilyen ügyben forduljon „KOLUMBO“ ÜGYNÖKSÉGHEZ
BEOGRAD, SKOPLJANSKA ULICA 24. SZ.

Nagyobb mennyiségű 5-7 kg-os jó karbanlevő használt kisvasuti sinek és waggonettek, gőz-ekék és egyéb gazdasági felszerelések eladók. Cim Jugoslavenska Kudejina Industrija Vajska Bačka. 2482

Készülékek söröslüvegek töltésére, söntések minden fajtában koresmárosoknak továbbá egy teherkocsi kapható. — BAUER & KRSTIĆ
NOVISAD, Weiszfert-féle söröződe lerakatánál.

Közö apr. 10-től
csütörtöktől-
apr. 13-ig
vasárnapig

Megrázó jelenetek a francia forradalmi időkől

JOCELIN

dráma 7 felvonásban.
Főszereplő: Sandra Milovanoff

FOGLALKOZÁS

Gyakorolt cipész munkásokat felvesz a varott és szeges munkára „Danica” Industrija Cipela, Albina ulica 1. 2588

Deutsches Kinderfräulein wird zu zwei Kindern aufgenommen. Adresse in der Administration des Blattes. 2692

ÉPÜLETFA DESZKA CSERÉP MÉSZ CEMENT

a legolcsóbb napi áron
újra kapható

Eisler és Sipos

cégnél Subotica.

Falički pu. Telefon 58.

37 éves, nő géplakatos, vizsgázott mozdonyvezető, mielőbbi belépésre állandó állást keres. Cim: Lutz-vendéglő, Baimon. 2603

Fővárosi gyakorlatot bíró gyógyszerész állást keres. Cim: kiadóban. 2676

THESA CSIPKE perzsa- és smirna- SZÖNYEG

tanítást vállal

Holländer Jenőné

kézimunka üzlete
Barátok temploma
mellett.

Egy engrossista fűszeresegéd azonnali belépésre felvétetik. Weisz József déli gyümölcs nagykereskedő, Rudić ul. 1. 2703

MÉZ

Vegetáris virágméz, kellemes illatú, 5 kg.-os postacsomagokban kapható 160 és 150 dináros árban Nagy József, a „Vajdasági Méhészeti Lapok” szerkesztőjénél, Stari Becej. — Utánvételezésre nem vállalkozom. Nagybörvénység vételénél mérsékelt árak.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy az 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkerekek az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 4 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkódokhoz válaszlevelég melléklendő.

Komplett, alig használt, modern hálószobabútor eladó. Ugyanott egy jég-szekrény, Singer varrógép és gyermekkosci eladó. Cim a kiadóban. 9598

Birtok: padéji határban, 85 hold föld tanyával és vetéssel eladó, két házzal, szénával. Tudakozódni lehet Matejić Vászsa, Padé. 2627

Raffia I. Majunga Kékkő 1/a Kénpor Ferenc József- keserűvíz 1/a cseh cukor

süveg, kicsi, nagy és kocka kapható minden mennyiségben a legolcsóbb napi áron, azonnali szállításra, vagontételben is. —

Djordje Racić nagykereskedő Sombor

Mélyen leszállított árban vásárol minden paraszti tisztviselő és gazdálkodó kész férfi, női és gyermekruhát, ha a Bácsme gyei Napló mai számát felmutatja. Csak Földes Samu ruházletében Subotica, főtér. 2639

Eladó Hofherr 8 HP, átalakított fogaskerékes magánjáró céplőgámitura, gvári elevátor teljes felszereléssel, 1918. évben készült. Ugyanott egy Hofherr-féle, négyulakos motorizált és egy körfűrész állvánnyal, golyós csapágyakkal eladó. Major Ferenc géplakatos Bezdán, Bačka. 2602

Azonnali megvételre keresek kombinált hengertszéket
Cim: „Schmolka”
hirdetőirodában 2606
Novisad, Futola p. 2.

Főutcán jóformalmu hentes- és mészárosüzletemet berendezéssel, külön Feske-utcai házamat hentesüzlettel, jégveremmel, eladom. Kovács András mészáros, St.-Becej. 2637

BILDERLEISTEN BILDERRAHMEN

FRIEDRICH BACHINGER

Subotica, Bene Sudarovića ul. 34.

OVALRAHMEN
GERAHMTE BILDER

DIANA

KOZMETIKAI KÉSZÍTMÉNYEK

DIANA KRÉM

DIANA PUDER

DIANA SZAPPAN

DIANA FOGKRÉM

A LEGISMERTEBB SZÉPSÉGÁPOLÓ SZEREK.

KAPHATÓ UJBÓL MINDENÜTT.

Vezérképviselőt és főlerakat Jugoszlávia részére:

Jugopharmacia R.-T. Dianaosztálya
Zagreb, Prilaz broj 12.

apr. 10-től
csütörtöktől-
apr. 10-ig
vasárnapig

Lifka

A MYA MAY filmek arany-sorozat II-ik része PÁRIS GRÖFNŐJE

dráma 5 felvonásban I. rész
Főszereplők: Mya May, Emil Jannings, Elvira Glässner, Vladimir Gajdarov.

Magánjáró, hat éves, 6 HP. Máv gámitura utányos áron eladó. Érdeklődni Onodynál St.-Becej (Bačka) lehet. 2636

Uj, modern, nagy ház eladó. Ugyanott zongora. Nagy Ferenc-telep 167. 2651

Eladó egy sörapparat, borkímérő, asztalok, székek és egyéb apróságok. Dulićeva ulica 5. a Margit-malom mellett.

Ajándéknak alkalmas
garantált eredeti
festmények

Üveg-
Tükör-
Porcellán-tárgyak

legolcsóbban
beszereshetők

Braća Kunetz

— cégnél —

Subotica

Glavni trg 4.

2652

1 HP villanymotor és egy kukoricadaráló eladó Taskovitchál Subotica, Sava Tekelije ulica 48. 2681

Hársfák, hatalmas örösek, kiültetésre eladók. Ugyanott rózsafák kaphatók. Bodor János kertész, Ada. 2674

Egy 8 HP láncos magánjáró, fiatal, 54 colos, körülgyűrűs, Senthlevort-céplővel, sürgősen eladó. Tereczky Rudolf, Ada. 2672

Egy jókarban lévő 8-as Nicholson láncos magánjáró Máv-céplővel, elevátorral felszereléssel eladó David Lajos, Pačir. 2700

Mohol völgykörnyékén épült új négyjáró motor-malom kiadó. Nagy Antal, u. p. Mali-Idios, Moli kör. 2621

P. RUBENS KÉPT!

Magyarvonatkozású 15 századból kop. Bencur remekmű, nagyság 4 méter × 370 ELADÓ.
Csak személyes megtekintés Izložba Slika
Beograd, Terazije 7. 2600

KÜLÖNFÉLE

Perfekt manikűrözőző azonnali felvétetik Hirtli manikűr-szalónjában. Lifka-mozi mellett. 2551

Butorozott szoba április 15-re kiadó. Ozv. Grüné, Trumbićeva ulica 18.

Házasságot csakis jobb körökben, teljes diszkréció mellett közvetíti Közvetítő-iroda Subotica, Agitana ulica 11. 1583

Husvétli parfümök 4 dinár, locsolók 8 dinártól kezdve; legfinomabb piperezappanok óriási választékban. Sugár Béla divatáruház Subotica, Karadjordjević trg 8. 2623

SZÓDAVIZET

legkisebb mennyiségben gvári áron szállít házhoz bárkinél »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon

Teherpályaudvarral szemben lakás butorral együtt eladó és azonnali átvehető. Ára 25.000 dinár. Mucsi-telep, Gross fűszeres mellett. Értekezni lehet délelőtt 10—12-ig és délután 2—4-ig. 2620

Irodának alkalmas egy- vagy kétszobás helyiséget keresünk a város belterületén azonnalra. Cim a kiadóban. 2647

Német kisasszony

ki a háztartásban is segédkezne, 9 éves kisleány mellé keresetetik. Zongorázni tudó; előnyben. Cim: „Kultura” hirdetőben Novisad, Kralj Aleksandrova ul. 20. szám

Különbejárati butorozott szobát konyhával keres fiatal házaspár. Csak csendes udvari lakásra reflektálók. Cim a kiadóban.

Vasárnap este sötétszörű, nyolchónapos farskagutya elszökött. Nagy névre hallgat. Beosztás megtaláló nagy jutalomban részesül. Cim a kiadóban. 2679

KEDVEZŐ ALKALOM!

Kedvező bevásárlás folytán abban a helyzetben vagyok, hogy összes raktáromon levő üveg- és porcellán-árumat mélyen leszállított árakon adhatom el.

Befőtt és ugorkás üvegek már raktáron.

Gyógyszereszek, droguisták, parfümgyárak szükségleteit u. m. orvosság, forma, Eau de Cologne és parfümösüvegeket minden nagyságban és mennyiségben szállítok.

Cukorkás üvegek állandóan raktáron.

STÖLZLE C. FIAI WIEN, lerakata.

HERMANN LÖVENBERG NOVISAD, ŽITNI TRG. 15. 2303

!! Borkevelők legszebb husvétli ajándéka !!

Tüzes, felvidító, elsőrangú kraljev-bregi vörös és fehér borok. Ó-bor 7/10 üvegekben, újbor 50 litertől felfelé hordókban kapható

JEAN K. HINKEL-nél

Oultiveur de vin et Fabrik de Grand vin mousseaux
KRALJEV-BREG (BAČKA)

Minta-ládácska 10 üveg vegyes borral Din. 225.—
utánvétellel Kraljev-Breg vasutállomástól

Saját pavillon a zagrebi mintavásáron

Ki Hinkel borát issza,
Nem sirja pénzét vissza!

Kisérleje meg,
nem fog csalódnia!